

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
I ступінь
ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Вступ

Освітня програма *початкової освіти* (далі освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації кз «Маріупольська загальноосвітня програма I-III ступенів №15 Маріупольської міської ради Донецької області» початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання:

- Закону України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017);
- Закону України «Про загальну середню освіту» (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1642-III від 06.04.2000, ВВР, 2000, № 27, ст.213),(Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2905-III від 20.12.2001, ВВР, 2002, № 12-13, ст.92,№ 380-IV від 26.12.2002, ВВР, 2003, № 10-11, ст.86,№ 1344-IV від 27.11.2003, ВВР, 2004, № 17-18, ст.250,№ 2285-IV від 23.12.2004, ВВР, 2005, № 7-8, ст.162 N 2505-IV від 25.03.2005, ВВР, 2005, № 17, 18-19, ст.267,№ 3235-IV від 20.12.2005, ВВР, 2006, № 9,№ 10-11, ст.96,№ 489-V від 19.12.2006 - набирає чинності з 01.01.2007 р.), крім того:

1-і класи

- Постанови Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» для 1-х класів
- Наказ МОН України №268 від 21.03.2018 "Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти";
- Лист МОН України №1/9-344 від 25.05.2018 "Про завершення експертизи освітніх програм"
- Лист Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України №2.2-1250, 2.2-1255 від 21.05.2018 "Формувальне оцінювання учнів 1 класу"

2-4-і класи

- Постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» для 2-4-х класів
- Наказ МОН України №407 від 20.04.2018 "Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня"

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг годин по 1-х класах 700годин/навчальний рік

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-4-х класів складає 2695 годин/навчальний рік:

- для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік,
- для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік,
- для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік.

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах

У початковій школі здійснюватиметься поділ класів на групи при вивченні іноземних мов відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Перелік освітніх галузей для 1-А, Г класів, які працюватимуть за НУШ

- Мовно-літературна, у тому числі:
- Рідномовна освіта (українська мова та література;) (МОВ)
- Іншомовна освіта (ІНО)
- Математична (МАО)
- Природнича (ПРО)
- Технологічна (ТЕО)
- Інформатична (ІФО)
- Соціальна і здоров'язберезувальна (СЗО)
- Громадянська та історична (ГІО)
- Мистецька (МІО)
- Фізкультурна (ФІО)

Виділені додаткові години для проведення індивідуальних занять з вивчення російської мови (1 год/тижд в 1-А, 1-Г).

Перелік освітніх програм і їх завдань для 1-Б, В, Д класів, які працюватимуть за педагогічною технологією «Росток»

Мета і завдання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова та література) реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (7 год/тижд.,).

Природнича освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Навколишній світ» (3 год/тижд в 1-Б, 1-В; 4 год/тижд-в 1-Д).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (2 год/тижд.).

Мета і завдання мистецької освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Мистецтво» (2 год/тижд.); фізкультурної — через навчальний предмет «Фізична культура» (3 год/тижд.). Виділені додаткові години для проведення індивідуальних занять з вивчення російської мови (1 год/тижд в 1-Б, 1-В)

Перелік освітніх галузей для 2-4-х класів

Освітня галузь "Мови і літератури" через окремі предмети "Українська мова (мова і читання)", "Іноземна мова".

Освітні галузі "Математика", "Природознавство" реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, - "Математика", "Природознавство".

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується предметом "Я у світі" у 3-4-х класах.

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура".

Освітня галузь "Технології" реалізується через окремі предмети "Трудове навчання" та "Інформатика".

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується інтегрованим курсом "Мистецтво".

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

II ТА III СТУПІНЬ БАЗОВА ТА ПОВНА ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани II ступені та III ступені передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову, що є шкільним компонентом і задовольняє освітні потреби учнів та їх батьків.

Повноцінність базової та повної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету. Освітня програма не включає освітні послуги, які надає школа за батьківські кошти.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів та варіативної складової, яка відповідає переліку, затвердженому наказом директора школи.

Навчальними планами старшої школи реалізуються через освітні галузі Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети і курси за вибором. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Години варіативної складової розподіляються на:

- упродовження курсів за вибором;
- факультативи, індивідуальні та групові заняття.

Так як школа має давні традиції та напрацювання філологічного напрямку, тому і навчальні плани побудовані на поглибленому вивченні предметів українського профілю та поглибленого вивчення англійської мови. Хоча організація освітнього процесу заснована на досягненні очікуваних результатів, зазначених у Типових освітніх програмах трьох ступенів навчання.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:
кадрове забезпечення освітньої діяльності відповідає профілю, маємо високого рівня педагогів філологічних предметів ;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає державним програмам, затвердженим МОН України;

якість проведення навчальних занять 35,1% педагогів вищої кваліфікаційної категорії;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) плануємо відповідно графіка внутрішкільного контролю та моніторинг посеместрового бала.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності планується через систему роботи асоціації творчих вчителів, педагогічні ради та психолого-педагогічні семінари;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення через накази по школі, в яких визначаємо як позитивні, так і негативні сторони і плануємо заходи корекції;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти запланований у планах роботи практичного психолога та соціального педагога;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через систему післядипломної освіти педагогів, веб-платформи та форми методичної роботи(кожен учитель створює власне портфоліо, відстежуємо просування та успіхи).

II. ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ШКОЛИ

Загальні очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p>

		<p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності</p>

		<p>нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе</p>

		<p>відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	--

Виокремлюються в навчальних програмах такі наскрізні лінії ключових компетентностей:

- «Екологічна безпека й сталий розвиток»,
- «Громадянська відповідальність»,
- «Здоров'я і безпека»,
- «Підприємливість і фінансова грамотність».

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізними є соціальнозначимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- Урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- Урок корекції основних компетентностей;
- Комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

ІІІ. МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА

Випускник Нової української школи, і комунального закладу «Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №15 Маріупольської міської ради Донецької області» зокрема – це особистість, патріот та інноватор.

- Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- Патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;

- Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Освічені українці, всебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти, здатні до інновацій – ось загальна формула, до якої прагне школа і наша є не винятком. Стоячи на порозі великим змін, ми приймаємо їх і будуємо формулу «випускника» по максимуму, тому що віримо: ось хто поведе Україну в XXI століття.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще необхідно навчитися користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Ключові компетентності – це ті якості, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити життєвий успіх молоді у суспільстві знань.

До ключових компетентностей, визначених Новою школою і педагогічною радою школи належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища,

отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набуватимуть послідовно, поступово під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- ініціативність;
- творчість;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
- здатність до співпраці в команді.

Основою такої моделі є Концепція Нової української школи.

IV. **НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБҐРУНТУВАННЯ**

Комунальний заклад «Маріупольська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 Маріупольської міської ради Донецької області» – налічує 41 клас. У школі навчається 1150 учнів. Тип закладу: загальноосвітня школа.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблені на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», наказу №407 від 20.04.2018, листа Міністерства освіти і науки України №01/09-254 від 20.04.2018, що регламентують роботу педагогічного колективу в 2-4-х класах на 2018-2019 навчальний рік.

1. **Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін** Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-4-х класів складає 2695 годин/навчальний рік:

- для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік,
- для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік,
- для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах I ступеня в додатках №1- 4.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

2. *Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін*

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік:

- для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік,
- для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік,
- для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік,
- для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах – додаток № 5-10

Навчальний план здобувачів закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

3. *Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін*

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані III ступеня- додаток №11-13.

Для посилення вивчення окремих предметів, за рахунок додаткових годин на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття, годин варіативної складової навчального плану, додається

- у 10-А класі 1 година на вивчення математики, 1 година на вивчення англійської мови, 0,5 годин на вивчення географії, 0,5 годин на вивчення хімії, 0,5 годин на вивчення історії України.

- у 11-А класі 1 година на вивчення англійської мови, 0,5 годин на вивчення історії України.

- у 11-Б класі 1 година на вивчення математики, 0,5 годин на вивчення хімії, 0,5 годин на вивчення історії України, 0,5 годин на вивчення біології.

- у 10-А, 11-А, 11-Б класах 1 година на вивчення української мови (на виконання наказу МОН України № 784 від 01 червня 2017 року «Про затвердження Додаткових заходів щодо формування мовних компетентностей учнів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин на 2017-2021 роки»).

Відповідно до потреб і запитів учнів та батьківської громадськості у 10-11 класах за рахунок годин варіативної частини навчального плану вводяться:

□ факультатив «Ділове спілкування англійською мовою» (Іноземні мови. Програми профільного навчання, 10-11 класи, Київ, Навчальна книга, 2003р. Рекомендовано. МОН України (лист від 28.04.2003 р. № 1/11-2266) — 10-Б, 10-Б, 11-Б клас;

□ спецкурс «Готуємося до ЗНО» (Програма курсу за вибором для учнів 10-11 класів. Автор Г.В.Апостолова Харків, Ранок, 2011р. Рекомендовано. МОН України (протокол від 24.06.2010 № 4) — 10-А,10-Б, 11-А, 11-Б класи;

□ факультатив «Практикум із синтаксису української мови. 10-11 класи» (С.Л.Глоба). Рекомендовано. МОН України (лист МОНмолодьспорту України від 29.06.2010р. № 1.4/18-Г-361), 10-А клас;

- Спецкурс «Основи теорії літератури» Невінчана Н.В. (Лист МОН України № 1/11-4291 від 18.07.2006р. – 10-Б клас.

З метою якісної і ґрунтовної підготовки учнів до ЗНО частину годин варіативної частини навчального плану відведено на індивідуальні та групові заняття з предметів: хімія, історія України, біологія, фізика.

Предмети інваріантної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, будуть викладатися протягом навчального року за розкладом.

Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Також додаткові години використовуються для формування життєвих компетентностей, психологічної готовності школярів до існування у соціумі:

□ «Спілкуємось та діємо», «Твоє життя – твій вибір» (з програми «Рівний-рівному», Київ, 2002р. Рекомендовано. МОН України Протокол № 2 від 27.11.2002) 0,5 год – 5-ті класи.

□ курс за вибором Програма для загальноосвітніх навчальних закладів курсу за вибором «Родинні фінанси», 5 клас. За заг.редакцією доктора економічних наук, професора Смовженко Т.С. Схвалено МОН України лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-328 – 5-ті класи

□ факультатив «Культура життєвого самовизначення», (Програма з психології для учнів загальноосвітніх навчальних закладів», під ред. І.Д.Зверева, Київ, 2003р. Рекомендовано. МОН України), 1-11 класи. – 6ті, 8-мі класи.

□ Факультатив М.Г. Глушко «Вчись думати» факультативний курс (основи практичної психології) для учнів 5(6) класів. Схвалено МОН України (лист ПТЗО № 14.1/12-Г-165 від 15.05.2013 р.) - 5-ті класи

□ Факультатив Н.М. Костецька «Сходинки до вершини «Я» факультативний курс з психології для учнів 7-8 класів. Схвалено МОН України (лист ПТЗО № 14.1/12-Г-165 від 15.05.2013 р.) 7-і класи

□ Факультатив Т.В. Сідляр, Н.В. Свірчкова «Настає час вибору» факультативний курс для учнів 8-11 класів Схвалено МОН України (лист ПТЗО № 14.1/12-Г-165 від 15.05.2013 р.) 9-ті класи

□ Спецкурс Інтегрований курс виховної спрямованості «Культура добросусідства» Рекомендовано МОН України (лист №1/11-9216 від 12.07.2016) 5-Б клас

V. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Великого значення на сьогоднішній день набуває аспект педагогіки партнерства між всіма учасниками освітнього процесу.

Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Її метою бачимо створення нового гуманного співтовариства. Головним завданням педагогіки партнерства вбачаємо:

- подолання інертності мислення,
- перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Принципи партнерства застосовуємо:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності. Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Упродовж останніх років наполегливо працюємо на упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству.

VI. ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Одним з сучасних викликів цієї Освітньої програми є впровадження Державного стандарту початкової освіти, нових навчальних програм для 10-11 класів, які почнуть діяти у 2018-2019 навчальному році. Адже ці документи мають новий зміст, спрямований на формування компетентностей в учнів, дотриманням діяльнісного та компетентнісного

підходів, реалізацією інтегрованого навчання та вперше формувального оцінювання в 1-х класах.

Всі ці параметри потребують особливої уваги як з боку адміністрації школи, так і з боку батьків, які перебувають з нами в партнерських відносинах.

До вимірювання також належать рівень виконання планів та програм, календарно-тематичне планування вчителя, а також професійно-діяльнісності якості педагогічних працівників. Особливу увагу приділити вчителям початкових класів.

Визначаємо критерії, що містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування початкової освіти:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого шкільного віку, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвинутої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів початкової школи;

- соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективною та конструктивною участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективною командної роботи, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;

- загальнокультурна компетентність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва, усвідомлення власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;

- мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальною діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);

- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;

- підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;

- інформаційно-цифрова компетентність – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

Додаток № 1
до освітньої програми I ступеня

Додаток 1 до Типової
навчальної програми,
затвердженої наказом
Міністерства освіти і
науки від 21.02.2018р. №
268

Навчальний робочий план початкової школи з українською мовою навчання

Назва освітньої галузі		Кількість годин	
		на рік	
Класи	предмети	1-А	1-Г
<i>Інваріантний складник</i>			
Мовно-літературна	українська мова	7,00	7,00
Іншомовна	англійська мова	2,00	2,00
Математична	математика	4,00	4,00
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	я досліджую світ	3,00	3,00
Технологічна/Інформатична	трудове навчання	1,00	1,00
Мистецька	мистецтво	2,00	2,00
Фізкультурна*	фізична культура	3,00	3,00
Усього		22,00	22,00
<i>Варіативний складник</i>			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
індивідуальні заняття (російська мова)		1	1
Загальнорічна кількість навчальних годин		23	23
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		20/700	20/700
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу на групи)		23	23

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична-1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична – разом 4 .

Таблиця 1
до Типової навчальної програми,
затвердженої наказом Міністерства освіти
і науки від 21.02.2018р. № 268; Лист
Державної служби якості освіти від
25.05.2018рр. № 1\0-344

**Робочий навчальний план початкової школи з українською мовою
навчання, для закладів загальної середньої освіти, що працюють за
педагогічною технологією "Росток"**

Назва					
освітньої галузі					
	Класи	предмети	1-Б	1-В	1-Д
<i>Інваріантний складник</i>					
Мовно-літературна		українська мова	7,00	7,00	7,00
Іншомовна		англійська мова	2,00	2,00	2,00
Математична		математика	4,00	4,00	4,00
Природнича/Громадянська та історична/ Соціальна та здоров'язбережувальна, технологічна		навколишній світ	3,00	3,00	3+(1)
Технологічна/Інформатична		трудове навчання	1,00	1,00	1,00
Мистецька		мистецтво	2,00	2,00	2,00
Фізкультурна*		фізична культура	3,00	3,00	3,00
Усього			22,00	22,00	22+(1)
<i>Варіативний складник</i>					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять			1	1	1
індивідуальні заняття (російська мова)			1	1	
Загальнорічна кількість навчальних годин			23	23	23
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня			20	20	20
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу на групи)			23	23	23

Навчальний заклад може обирати окремі курси «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» або інтегрований курс «Мистецтво».

** Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** Одна година у 1-му класі варіативного складника використовується на інтегрований курс «Навколишній світ»

Додаток №3 до освітньої програми I ступеня

Таблиця 3

до Типової освітньої програми
затвердженої наказом

Міністерства освіти і науки

від 20.04.2018 № 407

Робочий навчальний план

початкової школи з вивченням мови корінного народу, національної меншини

Таблиця 3 до наказу МОН України від 20.04.2018р. № 407		2-А	2-В	2-Д	3-А	3-В	4-А	4-В	4-Д
Освітні галузі	Навчальні предмети								
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Мова навчання (російська мова)	6	6	6	5	5	5	5	5
	Українська мова	3	3	3	4	4	4	4	4
	Іноземна мова (англійська)	2	2	2	2	2	2	2	2
Математика	Математика	4	4	4	4+(1)	4	4+(1)	4	4
Природознавство	Природознавство	2	2	2	2	2	2	2	2
Суспільствознавство	Я у світі	-	-	-	1	1	1	1	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)	0,5	0,5+(0,5)	0,5	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)
	Образотворче мистецтво	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)	0,5	0,5+(0,5)	0,5	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	1	1	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3	3	3	3	3
Усього		24+1	24+1	24+1	25+1	25+1	25+1	25+1	25+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22	22	22	23	23	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	25	25	26	26	26	26	26

*Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво», використовуючи години варіативної складової.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Додаток №4 до освітньої програми I ступеня

Таблиця 2
до Типової навчальної програми
затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки
від 20.04.2018 № 407

Робочий навчальний план

початкової школи з українською мовою навчання з вивченням корінного народу, національної меншини

Таблиця 2 до наказу МОН України від 20.04.2018р.№ 407							
		2-Б	2-Г	3-Б	3-Г	4-Б	4-Г
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7	7	7	7	7	7
	Російська мова	2	2	2	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	2	2	2	2	2	2
Математика	Математика	4	4	4+(1)	4	4	4
Природознав-ство	Природознав-ство	2	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Я у світі	-	-	1	1	1	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	0,5+(0,5)	0,5	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)
	Образотворче мистецтво		0,5+(0,5)	0,5	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)	0,5+(0,5)
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3	3	3
Усього		21+3	24+1	25+1	25+1	25+1	25+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1	1
індивідуальні заняття (математика)		1					
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22	22	23	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	25	26	26	26	26

*Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво», використовуючи години варіативної складової.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Додаток №5 до освітньої програми II ступеня

Таблиця 2
до Типової освітньої програми
затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки України
від 20.04.2018 №405

Робочий навчальний план

закладів загальної середньої освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
		5-А	5-В	5-Д				
		дод 2	дод 2	дод 2				
кількість класів	1	1	1	1	1	1	1	
Мови і літератури	Українська мова	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	2,50	2,00
	Українська література	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
	Іноземна мова (англійська)	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00
	Мова корінного народу (російська мова)	3,00	3,00	3,00	3,50	3,50	2,50	2,00
	Інт.курс "Література"(корінного народу, національної меншини та зарубіжна)	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Суспільствознавство***	Історія України (Вступ до історії)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,50
	Всесвітня історія	-	-	-	1,00	1,00	1,00	1,00
	Основи правознавства	-	-	-	-	-	-	1,00
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Образотворче мистецтво	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Мистецтво	-	-	-	-	-	-	1,00
Математика	Математика	4,00	4,00	4,00	4,0	4,0		
	Алгебра	-	-	-	-	-	2,00	2,00
	Геометрія	-	-	-	-	-	2,00	2,00
Природознавство	Природознавство	2,00	2,00	2,00	-	-	-	-
	Біологія	-	-	-	2,00	2,00	2,00	2,00
	Географія	-	-	-	2,00	2,00	2,00	1,50
	Фізика	-	-	-	-	-	2,00	3,00
	Хімія	-	-	-	-	-	1,50	2,00
Технології	Трудове навчання	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
	Інформатика	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	Фізична культура**	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Разом		26,5+3	26,5+3	26,5+3	29 +3	29 +3	29,5+3	31+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		0,50	0,50	0,50	1,00	1,00	1,00	2,00
факультатив	Фінансово-грамотний споживач				1,00			
факультатив	Безпечний простір	0,50	0,50	0,50				
індивідуальні заняття	французька мова							1,00
індивідуальні заняття	Безпека дорожнього руху							1,00
індивідуальні заняття	Трудове навчання					1,00	1,00	
Гранично допустиме навчальне навантаження		28,00	28,00	28,00	31,00	31,00	32,00	33,00
Всього (без урахування поділу класів на групи)		27+3	27+3	27+3	30 +3	30 +3	30,5+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

Додаток №6
до освітньої програми II ступеня

Таблиця
10
до Типової освітньої програми
затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки України
від 20.04.2018 №405

**Робочий навчальний план
закладів середньої освіти з навчанням українською мовою і вивченням
двох іноземних мов**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
		6-Г	8-Б	9-Б
		дод 10	дод 10	дод 10
	кількість класів	1	1	1
Мови і літератури	Українська мова	3,5	2,00	2,00
	Українська література	2,0	2,0	2,00
	Перша іноземна мова (англійська)	2,0	2,0	2,00
	Друга іноземна мова (французька)	2,0	2,0	2,00
	Зарубіжна література	2,0	2,0	2,00
Суспільствознавство***	Історія України (Вступ до історії)	1,0	1,50	1,50
	Всесвітня історія	1,0	1,00	1,00
	Основи правознавства	-	-	1,00
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1,0		
	Образотворче мистецтво	1,0		
	Мистецтво	-	1,0	1,00
Математика	Математика	4+(1)	-	
	Алгебра	-	2,00	2,00
	Геометрія	-	2,00	2,00
Природознавство	Природознавство		-	
	Біологія	2,0	2,00	2,00
	Географія	2,0	2,00	1,50
	Фізика	-	2,00	3,00
	Хімія	-	2,00	2,00
Технології	Трудове навчання	2,0	1,00	1,00
	Інформатика	1,0	2,00	2,00
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1,0	1,00	1,00
	Фізична культура**	3,0	3,00	3,00
Разом		27,5+3+(1)	29,5+3	31+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	3,50	2,00
курс за вибором	Російська мова (предмет)	2,0	2,00	2,00
факультатив	Сходинки до вершин "Я"		1,00	
факультатив	Сходинки до вершин "Я"	0,5		
індивідуальні заняття	інформатика		0,50	
Гранично допустиме навчальне навантаження		31,0	33,00	33,00
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31+3	33+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

**Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Додаток №8 до освітньої програми II ступеня

Таблиця 12
до Типової освітньої програми
затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки України
від 20.04.2018 №405

Робочий навчальний план закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання і вивченням мови корінного народу, національної меншини

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
		5-Б	5-Г	6-Б	7-Б	7-Г
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	2,5	2,5
	Українська література	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
	Іноземна мова (англійська)	3,0	3,0	2,0	2,0	2,0
	Мова корінного народу, національної меншин (російська)	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
	Зарубіжна література	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Суспільствознавство***	Історія України (Вступ до історії)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Всесвітня історія	-	-	1,0	1,0	1,0
	Основи правознавства	-	-	-	-	-
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Образотворче мистецтво	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Мистецтво	-	-	-	-	-
Математика	Математика	4+(1)	4,0	4,0		
	Алгебра	-	-	-	2,0	2,0
	Геометрія	-	-	-	2,0	2,0
Природознавство	Природознавство	2,0	2,0			
	Біологія	-	-	2,0	2,0	2,0
	Географія	-	-	2,0	2,0	2,0
	Фізика	-	-	-	2,0	2,0
	Хімія	-	-	-	1,5	1,5
Технології	Трудове навчання	2,0	2,0	2,0	1,0	1,0
	Інформатика	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Фізична культура**	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Разом		25,5+3+(1)	25,5+3	27,5+3	29+3	29+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2,5	2,5	3,5	3,0	3,0
спекурс	Культура добросусідства			1,0		
факультатив	Безпечний простір	0,5	0,5			
факультатив	Культура життєвого самовизначення	1,0				
індивідуальні заняття	французька мова		1,0	1,0		
індивідуальні заняття	Фізика				1,0	
індивідуальні заняття	Мистецтво		1,0	1,0		
індивідуальні заняття	фізика					1,0
індивідуальні заняття	Біологія				1,0	
індивідуальні заняття	математика					1,0
індивідуальні заняття	Інформатика			0,5		
факультатив	Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція				1,0	1,0
Гранично допустиме навчальне навантаження		28,0	28,0	31,0	32,0	32,0
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	28+3	31+3	32+3	32+3

Додаток №9 до освітньої програми II ступеня

Таблиця

11

до Типової освітньої програми
затвердженої наказом

Міністерства освіти і науки України
від 20.04.2018 №405

Робочий навчальний план

**закладів загальної середньої освіти з навчанням мовою корінного народу,
національної меншини і вивченням двох іноземних мов**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
		7-А	8-А	9-В
		дод 11	дод 11	дод 11
кількість класів		1	1	1
Мови і літератури	Українська мова	2,50	2,00	2,00
	Українська література	2,00	2,00	2,00
	Перша іноземна мова (англійська)	2,00	2,00	2,00
	Друга іноземна мова (французька)	2,00	2,00	2,00
	Мова корінного народу (російська мова)	2,00	2,00	2,00
	Інт.курс "Література"(корінного народу, національної меншини та зарубіжна)	2,00	2,00	2,00
Суспільствознавство***	Історія України (Вступ до історії)	1,00	1,50	1,50
	Всесвітня історія	1,00	1,00	1,00
	Основи правознавства	-	-	1,00
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1,00		
	Образотворче мистецтво	1,00		
	Мистецтво	-	1,00	1,00
Математика	Математика	-	-	
	Алгебра	2,00	2,00	2,00
	Геометрія	2,00	2,00	2,00
Природознавство	Природознавство	-	-	
	Біологія	2,00	2,00	2,00
	Географія	2,00	2,00	1,50
	Фізика	2,00	2,00	3,00
	Хімія	1,50	2,00	2,00
Технології	Трудове навчання	1,00	1,00	1,00
	Інформатика	1,00	2,00	2,00
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1,00	1,00	0,50
	Фізична культура**	3,00	3,00	3,00
Разом		31+3	31,5+3	32,5+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1,00	1,50	0,50
індивідуальне заняття	Інформатика		0,50	0,50
індивідуальне заняття	Хімія	1,00		
індивідуальне заняття	Пожежна безпека		1,00	
Гранично допустиме навчальне навантаження		32,00	33,00	33,00
Всього (без урахування поділу класів на групи)		32+3	33+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Додаток №10 до освітньої програми II ступеня

Таблиця 1
до Типової освітньої
програми
затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки
України від 20.04.2018 №405

Робочий навчальний план

закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		8-В дод 11
	кількість класів	1
Мови і літератури	Українська мова	2,00
	Українська література	2,00
	Іноземна мова (англійська)	3,00
	Зарубіжна література	2,00
Суспільствознавство***	Історія України	1,50
	Всесвітня історія	1,00
	Основи правознавства	-
Мистецтво*	Музичне мистецтво	
	Образотворче мистецтво	
	Мистецтво	1,00
Математика	Математика	-
	Алгебра	2,00
	Геометрія	2,00
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	2,00
	Географія	2,00
	Фізика	2,00
	Хімія	2,00
Технології	Трудове навчання	1,00
	Інформатика	2,00
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1,00
	Фізична культура**	3,00
Разом		28,5+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,00
індивідуальне заняття	Українська література	1,00
індивідуальне заняття	Математика	1,00
факультатив	Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція	1,00
Гранично допустиме навчальне навантаження		33,00
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31,5+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

**** Кримськотатарською, молдовською, польською, російською, румунською, угорською (за необхідності – й іншими мовами).

Додаток 11 до освітньої програми III ступеня

Таблиця 2,3
до Типової освітньої програми
затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки
України
від 20.04.2018 № 408

Робочий навчальний план

закладів з загальної середньої освіти з українською мовою навчання

Філологічний напрям

Навчальні предмети	Філологічний напрям (українська філологія)
	10-А
Кількість класів	1
	Додаток 2,3
Базові предмети ¹	27
Українська мова	2+(2)
Українська література	2+(2)
Зарубіжна література	1+(1)
Іноземна мова ²	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5
Фізична культура ⁴	3
Захист Вітчизни	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3
Інформатика	2
Технології	1
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8
індивідуальні заняття (англійська мова)	1
індивідуальні заняття (географія)	0,5
індивідуальні заняття (хімія)	0,5
індивідуальні заняття (біологія)	0,5
індивідуальні заняття (історія)	0,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

1 У дужках подано кількість годин для закладів освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини.

2 За наявності належних умов заклад освіти може збільшувати кількість годин на вивчення іноземної мови, використовуючи додаткові години.

Додаток 12 до освітньої програми III ступеня

Таблиця 16,1
до Типової освітньої програми
затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки
України
від 20.04.2018 № 406

Робочий навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини

Навчальні предмети	Математичний профіль
	11-А
Кількість класів	1
Українська мова	1+ (1)
Українська література	2+(0,5)
Іноземна мова (англійська)	3,0
Російська мова	1,0
Інтегрований курс "Література"	2,0
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1,0
Громадянська освіта:Економіка	1,0
Громадянська освіта:Людина і світ	0,5
Художня культура	0,5
Математика **	
Алгебра	5,0
Геометрія	4,0
Астрономія	0,5
Біологія	1,5
Фізика	2,0
Хімія	1,0
Екологія	0,5
Інформатика	1,0
Технології	1,0
Креслення	
Фізична культура*	2,0
Захист Вітчизни	1,5
Разом	33,5+(1,5)
Додатковий час на профільне і поглиблене вивчення предметів, введення курсів за вибором, факультативи	4,5
Спецкурси	
Готуємося до ЗНО(математика)	1,0
індивідуальні заняття	
Історія України (індивід. заняття)	0,5
Українська мова (індивід.заняття)	1,5
Гранично допустиме навантаження на учня:	33,0
Всього (без урахування поділу класів на групи)	38,0

*Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

**У ЗНЗ з навчанням російською чи іншою мовами національних меншин замість математики (3 +3 год.) може вивчатися окремі курси алгебра (2+3год.) і геометрія (2+2 год.) за рахунок часу, відведеного на поглиблене вивчення предметів, введення курсів за вибором, факультативи.

***Плани з іншим профільним спрямуванням (біолого-хімічним, правовим, художньо-естетичним тощо) складаються за таким же принципом.

Додаток 13 до освітньої програми III ступеня

Таблиця 9
до Типової освітньої програми
затвердженої наказом
Міністерства освіти і науки України
від 20.04.2018 № 406

Робочий навчальний план

закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання

Філологічний напрям

Навчальні предмети	Філологічний напрям (українська філологія)
	11-Б
Кількість класів	1
	Додаток 9
Українська мова	4,0
Іноземна мова (англійська)	3,0
Українська література	4,0
Зарубіжна література	3,0
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1,0
Громадянська освіта: Економіка	1,0
Громадянська освіта: Людина і світ	0,5
Художня культура	0,5
Математика	3,0 + (1,0)
Астрономія	0,5
Біологія	1,5
Фізика	2,0
Екологія	0,5
Хімія	1,0
Інформатика	1,0
Технології	1,0
Фізична культура*	2,0
Захист Вітчизни	1,5
Разом	32,5+(1,0)
Додатковий час на профільне і поглиблене вивчення предметів, введення курсів за вибором, факультативи	5,5
Спецкурси	
Основи теорії літератури	1,0
Готуємося до ЗНО(математика)	1,0
ФАКУЛЬТАТИВНІ ЗАНЯТТЯ	
Ділове спілкування англійською мовою	1,0
індивідуальні заняття	
Біологія (індивід. заняття)	0,5
Географія(індивід. заняття)	0,5
Хімія (індивід. заняття)	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня	33,0
Всього	38,0

* Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.